

Anna Miler
Akademia Marynarki Wojennej

NARODOWE ASPEKTY HOST NATION SUPPORT

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono główny cel przedsięwzięć Host Nation Support, jakim jest wsparcie logistyczne. Omówione zostały zagadnienia związane z bezpośrednim przebywaniem wojsk sojusznicznych na obszarze państwa-gospodarza, umowy dwu- lub wielostronne i zakres współdziałania na poziomie administracji.

Słowa kluczowe:

Host Nation Support — wsparcie przez państwo-gospodarza, wsparcie, wsparcie logistyczne, umowy, państwo wysyłające, państwo przyjmujące, planowanie.

ASPEKTY PRAWNE

Głównym celem przedsięwzięć HNS jest wsparcie logistyczne, które prowadzi do utrzymania zdolności bojowej oraz swobody działania wojsk sojusznicznych, a także zabezpieczenia przed brakiem materiałów potrzebnych do wykonania zadań. Wyznacznikiem dla sił, które otrzymują wsparcie w ramach HNS, jest bezpośrednie przebywanie na obszarze państwa-gospodarza. Ważnym warunkiem funkcjonowania HNS są umowy dwu- lub wielostronne.

Wsparcie przez państwo-gospodarza daje duże możliwości organizacyjne zabezpieczenia logistycznego, będące następstwem rządowych gwarancji dostępności do źródeł oraz pewności pozyskania usług i środków, przy szerokim potencjale zasobów, co pozwala wojskom na prowadzenie działań poza rejonem kraju. Uzyskanie tego potencjału wymaga przestrzegania i znajomości procedur oraz realizowania na wielu płaszczyznach, także na zewnątrz sił zbrojnych, szeregu złożonych projektów przygotowawczych, które zostały przedstawione na rysunku 1.

Fundamentem takiej pomocy są warunki będące wynikiem podpisania bilateralnych i wielostronnych porozumień pomiędzy NATO a państwem-gospodarzem lub NATO i organizacjami a państwem-gospodarzem.

Fundamentem do udzielania wsparcia są podpisane umowy w oparciu o zasady obowiązujące w Sojuszu. Normalizowane są przez sojuszniczą doktrynę i procedury połączonego wsparcia przez państwo-gospodarza AJP-4.5¹. W tym samym czasie organy administracji samorządowej i rządowej realizują, w sytuacji kryzysu, rozpowszechnianie zadań z obszaru: wykorzystania, zasobów naturalnych, mobilizacji gospodarki, utrzymania porządku publicznego i bezpieczeństwa, ochrony ludności, a także zachowania efektywności kierowania sferą cywilną. Działalność organów władzy publicznej powiązanych z HNS według prawa polskiego spoczywa na ministrze obrony narodowej.

Rys. 1. Proces przygotowania HNS
na podstawie procedur zawartych w publikacji AJP-4.4 (ALP-12A)

Źródło: CIMIC w siłach powietrznych RP, 4.23.1.0, AON, Warszawa 2002, s. 129.

¹ Allied Joint Host Nation Support Doctrine.

Zasięg przedsięwzięć HNS zaczął obejmować coraz szerszy zakres, zawierając w tym także uzupełnienie sprzętu, personelu, środków technicznych i materiałowych oraz usług i infrastruktury magazynowej. Zasadnicze zasady wsparcia przez państwo-gospodarza zostały sprecyzowane w kolejnych dokumentach NATO:

1. MC 334 — Zasady planowania w NATO w zakresie HNS;
2. ALP-12 — Przewodnik planowania i przygotowania porozumień i ustaleń w zakresie HNS.

Są w nich zawarte następujące zasady:

- kolektywna odpowiedzialność (państwa i NATO);
- uprawnienia dowódców NATO w zakresie określonym wymaganiami wsparcia w ramach HNS;
- współpraca w ramach zawartych stosownych porozumień;
- realizacja wsparcia w maksymalnie możliwym zakresie, zgodnie z narodowymi uregulowaniami prawnymi, priorytetami i możliwościami;
- refinansowanie;
- efektywność i wydajność;
- przejrzystość i dostępność dla dowódców NATO zawartych porozumień w tym zakresie².

Podstawę dla udzielenia wsparcia zawiera ratyfikowana w 1998 roku umowa między stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich sił zbrojnych, która w: artykule I ust. 2 przewiduje zastosowanie umowy w stosunku do władz administracyjnych umawiających się stron w granicach administrowanych przez nie terenów; artykule IX przewiduje możliwość nabywania na miejscu towarów i usług na tych samych zasadach i z zasady — przez te same organy, które dokonują zakupów na potrzeby Sił Zbrojnych RP; artykule IX ust. 3 ustala, że udostępnienie przez „władze państwa przyjmującego” potrzebnych gruntów, budynków i urządzeń będzie odbywało się na zasadach dotyczących zakwaterowania sił zbrojnych państwa przyjmującego; art. IX ust. 4 omawia sprawę świadczeń osobistych „cywilnej siły roboczej”, przewidując zastosowanie przepisów kraju goszczącego.

Podstawą prawną w prawie polskim jest ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (DzU 1998, Nr 262, poz. 1117).

² S. Filpiak, *Współpraca cywilno-wojskowa w ramach wsparcia wojsk sojuszu ze strony państwa-gospodarza*, konferencja naukowa „Współpraca cywilno-wojskowa”, Departament Społeczno-Wychowawczy MON, Warszawa 1999, s. 54.

Uszczegółowienie i wykładnię trybu postępowania wobec goszczących wojsk daje ustawa z 23 września 1999 roku o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium (DzU, 1999, Nr 93 poz. 1063)³.

Wsparcie sił sojusznicznych na terytorium naszego kraju tyczy się wojsk, które będą przerzucane przez Polskę jako kraj tranzytowy, zlokalizowane na obszarze Polski lub będą organizować się na obszarze RP jako bazy misji działających poza granicami kraju. Jeżeli okres pobytu obcych wojsk na terenie Polski nie przekroczy trzech miesięcy, stosowną decyzję wyda minister obrony narodowej. Jeżeli okres ten będzie dłuższy, decyzję wyda Rada Ministrów.

Na mocy przepisów międzynarodowych wojska sojuszu korzystające z gościny państwa-gospodarza nie podlegają obowiązkowi paszportowemu. Nie podlegają również przepisom dotyczącym rejestracji cudzoziemców, ale też nie uzyskują prawa do stałego pobytu na terenie tego państwa. Wymagane dokumenty to dowód tożsamości, wydany w kraju pochodzenia, oraz indywidualny lub zbiorowy rozkaz wyjazdu. Obce wojska podlegają kontroli Straży Granicznej przy przekraczaniu granicy.

Zadania wsparcia państwa-gospodarza (HNS) realizowane są w oparciu o dokumenty normatywne NATO oraz narodowe akty prawne, które zostały przedstawione poniżej.

Dokumenty NATO można podzielić na akty prawne międzynarodowe ratyfikowane przez Rzeczypospolitą Polską:

- Ustawa z dnia 18 marca 1999 r. o ratyfikacji Traktatu Północnoatlantyckiego sporządzonego w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 roku (DzU, 1999, nr 13, poz. 111);
- Traktat Północnoatlantycki sporządzony w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r. (DzU, 2000, nr 87, poz. 970), *Traktat NATO*;
- Ustawa z dnia 18 marca 1999 r. o ratyfikacji umowy między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącego statusu ich Sił Zbrojnych, sporządzona w Londynie 19 czerwca 1951 r. (DzU, 1999, Nr 32, poz. 303);
- Umowa między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich Sił Zbrojnych, sporządzona w Londynie 19 czerwca 1951 r. (DzU, 2000, Nr 21, poz. 257), *SOFA NATO*.
- Ustawa z dnia 18 marca 1999 r. o ratyfikacji protokołu dotyczącego statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie

³ *Host Nation Support (HNS) wsparcie pobytu i działań wojsk sojusznicznych na terytorium kraju gospodarza*, <http://wzk.poznan.uw.gov.pl/?q=node/121> [dostęp 01.12.2009].

Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r. (DzU, 1999, Nr 32, poz. 305);

- Protokół dotyczący statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzony w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r. (DzU, 2000, Nr 64, poz. 746), *Protokół Paryski*

oraz

- Oświadczenie Rządowe z dnia 29 grudnia 1999 r. w sprawie ratyfikacji Protokołu dotyczącego statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r. (DzU, 2000, Nr 64, poz. 747), *Ratyfikacja Protokołu Paryskiego*.

Dokumenty narodowe:

- Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6, ust. 1, pkt 2 (DzU, 2002, Nr 21, poz. 205 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium RP oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium (DzU, 1999, Nr 93, poz. 1063);
- Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 listopada 2000 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu zakwaterowania wojsk obcych i ich personelu cywilnego, przebywających na terytorium RP (DzU, 2000, Nr 107, poz. 1137);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 2001 r. w sprawie zasad finansowania zadań realizowanych w ramach międzynarodowej współpracy z zakresu wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa państwa, wynikających z umów i porozumień (DzU, 2001, Nr 4, poz. 31);
- Strategia Bezpieczeństwa RP przyjęta na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 4 stycznia 2001 r.;
- Strategia Obronna RP przyjęta na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 23 maja 2000 r.;
- Decyzja Nr 531/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie funkcjonowania w resorcie obrony narodowej systemu realizacji zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza oraz państwa wysyłającego.

ZALEŻNOŚĆ HNS — CIMIC

HNS jest także formą współpracy cywilno-wojskowej. Dokument MC 334/1⁴ pokazuje, że cele HNS są ograniczone w stosunku do celów CIMIC, gdyż ma ona za zadanie stworzenie odpowiednich warunków do realizacji i planowania HNS. Celem współpracy cywilno-wojskowej jest utworzenie i utrzymanie warunków, które mają wpłynąć na rezultat rozwiązania kryzysu i popierania wojskowych misji.

Dokument MC 334/1 wskazuje, że zadania podejmowane przez organy państwa przyjmującego, które gwarantują zabezpieczenie logistyczne, wychodzą również poza granicę, oferując szerszy obszar i obejmując obsługę i usługi, zapewniając udogodnienia, ochronę rejonów czy zabezpieczenie administracyjne. Dokumenty NATO zawierają zestawienie usług i zasobów, które powinny być brane pod uwagę podczas planowania potrzeb przez dowódcę Sojuszu.

Wykonywanie działań na obszarze innego członka NATO może mieć miejsce w czasie pokoju, podczas kryzysu, a także wojny. Partnerem w zakresie CIMIC dla polskich jednostek w takich sytuacjach są różne ogniwa cywilne państwa, na obszarze którego prowadzone są działania, a jego zagadnieniem jest problematyka Host Nation Support.

CIMIC w stosunku do HNS jest pojęciem szerszym i różni się od niego, ale jest także jego uzupełnieniem i w tym zakresie „(...) Rolą CIMIC w sprawach HNS jest ułatwienie dostępu do zasobów cywilnych i zapewnienie, że korzystanie z nich nie zaszkodzi miejscowej ludności”⁵.

W nowoczesnej logistyce NATO występuje wymóg „wykorzystywania zasobów miejscowych”. Opiera się to na trzech założeniach:

1. Potrzeby i możliwości zasobów wojskowych i cywilnych powinny być zbilansowane. Za wykorzystaniem sił i środków cywilnych muszą przemawiać określone korzyści lub ułatwienia (uzupełnienie niedostatków logistyki wojskowej, zysk na czasie, korzyści finansowe).
2. Korzystanie z zasobów cywilnych musi być legalne, tzn. oparte na prawie państwa przyjmującego. Jego ustawodawstwo powinno regulować realizację świadczeń osobistych i rzeczowych na korzyść wojsk sojusznicznych od chwili ich przybycia.

⁴ *NATO Principles and Policies for Host Nation Support (HNS Planning)*, <http://www.nato.int/docu/logi-en/1997/lo-1213.htm> [dostęp 01.12.2009].

⁵ H. Szafran, *Relacje cywilno-wojskowe wynikające z obowiązków państwa gospodarza*, „Wiedza Obronna”, 2001, nr 3, s. 93.

3. Zasoby cywilne i wojskowe wykorzystuje się łącznie, gdyż mają one charakter komplementarny i uzupełniają się nawzajem, zwiększając możliwości wspieranych wojsk⁶.

ORGANY UTRZYMYWANIA PORZĄDKU PUBLICZNEGO W HNS

Po przystąpieniu Polski do NATO oprócz korzyści przyjęliśmy też zobowiązania. Bierze w nich udział również Policja. Uczestniczy ona w wykonywaniu zadań państwa-gospodarza. Główne dokumenty dotyczące działalności pomiędzy Policją a HNS to:

1. Protokół ustaleń nr 28/2001 posiedzenia Rady Ministrów w dniach 17 i 18 lipca 2001 r. — udostępnienie informacji na użytek Centralnej Bazy Danych HNS w MON, stworzenie planu wykonywania zadań HNS, a także oddelegowanie podległych formacji do udziału „w zapewnieniu prewencyjnej osłony wojsk sojusznicznych w rejonach rozmieszczenia i na drogach przemarszu w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego”.
2. Decyzja nr 52 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie organizacji systemu wsparcia wojsk sojusznicznych przebywających na terytorium RP lub przemieszczających się przez to terytorium oraz wsparcia wojsk własnych wysyłanych poza terytorium kraju, w której dokonano uszczegółowienia zadań oraz ich rozdziału na poszczególne podległe ministrowi formacje oraz komórki MSWiA. Wszystkie zadania, jakie realizuje Policja w obszarze HNS, są pochodną zadań i uprawnień tej formacji, określonych w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

W ramach HNS Policja nie realizuje żadnych zadań nieujętych w ustawie. Są to tylko działania ukierunkowane na świadczenia na rzecz sił zbrojnych i wynikają z podstawowych obowiązków tej formacji, którymi są:

- ochrona życia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz środkach publicznego transportu i komunikacji;

⁶ *Host Nation Support (HNS) wsparcie pobytu i działań wojsk sojusznicznych na terytorium kraju gospodarza*, <http://wzk.poznan.uw.gov.pl/?q=node/121> [dostęp 24.11.2009].

- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;
- współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi⁷.

W działaniach HNS udział Policji jest realizowany na dwóch poziomach:

- planistycznym;
- wykonawczym.

W Policji poziomy te nie są jednoznaczne i przypisane na stałe do wyznaczonego szczebla kierowania. Planowanie i realizacja działań odbywa się odpowiednio do potrzeb i kompetencji w Komendzie Głównej Policji, komendach wojewódzkich oraz jednostkach szczebla powiatowego. Komendant Główny Policji ma kompetencje, dzięki którym wydaje akty normatywne w formie decyzji, zarządzeń, a także wytycznych, określa zadania i zasady ich realizacji. Na podstawie tych decyzji, zarządzeń oraz wytycznych, a także czasowych dyspozycji Komendanta Głównego Policji wykonywane jest planowanie na poziomie wojewódzkim, za pośrednictwem zasad planowania akcji oraz operacji policyjnych. Punkty kontaktowe HNS tworzy się tylko na szczeblu komend wojewódzkich oraz centralny w KGP⁸.

POLSKA A HNS

Polska jako państwo-gospodarz powinna spełniać obowiązki na podstawie wytycznych obowiązujących w całym Sojuszu. Zostały one zawarte w dokumencie MC 334/1. Zakres HNS w NATO obejmuje osiem zasad, z czego siedem jednocześnie obowiązuje w sojuszniczej logistyce. Zasady regulujące procesy HNS to:

- odpowiedzialność — państwo członkowskie NATO i władze Sojuszu ponoszą wspólną odpowiedzialność za realizację i przygotowanie HNS w każdym rodzaju działań;

⁷ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, DzU, 2002, Nr 7, poz. 58.

⁸ *Współpraca policyjno-wojskowa przy rozwiązywaniu spraw kryzysowych*, http://www.warmia.mazury.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=1315&Itemid=617 [dostęp 15.11.2009].

- pozyskiwanie zasobów logistycznych — państwo-gospodarz musi wesprzeć i uzupełniać siły Sojuszu w jak najszerszym zakresie, HNS powinno uzupełniać organiczne siły i środki przybywających wojsk;
- kompetencje — dowódcy NATO mają uprawnienia do zawierania umów w imieniu państwa, które wystawiło wojska w skład kontyngentu, a także mają prawo do określenia wymagań w ramach HNS;
- współdziałanie — każde państwo indywidualnie lub poprzez umowy wielostronne musi zagwarantować stosowne zasoby logistyczne własnym wojskom przydzielonym do NATO;
- koordynacja — jest potrzebna ze względu na uniknięcie rywalizacji w korzystaniu z otrzymanych zasobów oraz sprawnego działania wojsk na odpowiednim szczeblu NATO i z państwami spoza Sojuszu oraz organizacjami międzynarodowymi;
- ekonomiczność — każde państwo musi zagwarantować najlepsze, także ekonomiczne zastosowanie odpowiadających wymaganiom zasobów;
- jasność sytuacji — zainteresowani muszą mieć całkowity dostęp do informacji ze sfery HNS w sprawach odnoszących się do nich⁹.

Zasady te zostały poprawione w latach 1992–1994. Zauważono wzrost potrzeb w obszarze elastyczności modeli dostarczanego wsparcia, starania o przyspieszenie jego wprowadzenia i ekonomizację procesu HNS.

Wsparcie sił sojuszniczych na obszarze naszego kraju dotyczy wojsk, które będą:

- przegrupowywać się przez Polskę jako kraj tranzytowy;
- rozmieszczać się na terytorium RP jako bazy misji realizowanych poza granicami kraju;
- wykorzystywane na obszarze Polski¹⁰.

Planowanie HNS jest integralną częścią ogólnego planowania użycia wojsk, wobec czego powinno być prowadzone na analogicznych szczeblach, jednak z uwzględnieniem różnic w strukturach organizacyjnych partnerów cywilnych¹¹.

Główne zasady realizowane przez RP do pierwszego dnia członkostwa to:

- zidentyfikowanie możliwych do użycia lotniczych i morskich portów rozładunku (LPR/MPR) oraz bocznic kolejowych do planowania przyjęcia wojsk i ich dalszego ruchu;

⁹ *Współpraca cywilno-wojskowa Polska — NATO*, AON, Warszawa 1999, s. 53.

¹⁰ Tamże, s. 61.

¹¹ Tamże, s. 62.

- ustanowienie zespołów łącznikowych z kompatybilnymi środkami łączności zgodnie ze STANAG 2101;
- zapewnienie map zgodnych ze standardami NATO;
- zapewnienie wsparcia logistycznego, w tym urządzeń logistycznych i medycznych z zasobów wojskowych i cywilnych;
- przyjęcie oznaczeń pojazdów i identyfikacji „swój-obcy”, włącznie z informacją o umundurowaniu i stopniach wojskowych wojsk własnych;
- zapewnienie informacji dotyczącej ruchów wojsk i transportu, w tym klasyfikacji i oznakowania dróg i mostów;
- zapewnienie wszelkich stosownych urządzeń magazynowych, w tym zasobów cywilnych;
- wyszczególnienie wszelkich przeszkód terenowych, przepraw wodnych i promowych oraz fortyfikacji¹².

Gwarancją realizacji zobowiązań Polski w ramach HNS jest zwiększenie działań wpływających na uregulowania prawne w zakresie:

- uchwalenia przez Sejm RP ustaw o obowiązku wojskowym i powinnościach obronnych;
- stworzenia warunków do zapewnienia umów dwustronnych i wielostronnych z innymi państwami w zakresie pobytu i ruchu wojsk na naszym i obcym terytorium¹³.

Wszystkie komponenty Sił Zbrojnych RP, jednostek administracji i gospodarki oraz obiektów infrastruktury wydzielone dla potrzeb NATO zobowiązane są do wykonywania zadań w zakresie realizacji przedsięwzięć HNS:

- wydzielenia punktów kontaktowych dysponujących niezbędnymi informacjami o możliwościach udzielenia wsparcia;
- opracowania stosownych informacji o istniejących zasobach ponad potrzeby własne.

Obszary współpracy i koordynacji dla HNS:

- wykorzystanie zasobów cywilnych;
- kontrola ruchu;
- wykorzystanie infrastruktury;
- ochrona zdrowia;
- łączność;

¹² Konferencja naukowa „Współpraca cywilno-wojskowa”, Departament Społeczno-Wychowawczy MON, Warszawa 1999, zał. 40.

¹³ Tamże, zał. 41.

- OPBMar¹⁴ i ochrona środowiska;
- rozpoznanie terytorialne;
- media bezpieczeństwa oraz porządek publiczny i wojskowy;
- usługi pocztowe;
- planowanie gotowości obronnej i bojowej;
- usługi pocztowe;
- planowanie gotowości obronnej i bojowej;
- mobilizacja;
- ochrona ludności;
- migracje ludności;
- ochrona dóbr kultury;
- działania ratowania;
- rozliczenie strat i szkód;
- szkolenie i ćwiczenia¹⁵.

Polskie HNS winno się zająć nie tylko usługami i infrastrukturą oraz zaopatrzeniem, ale również przekazywaniem sojusznikom informacji, zapewnieniem bezpieczeństwa, swobody działania i poparcia społecznego. Zobowiązania państwa-gospodarza realizowane są w oparciu o uzgodnienia dokonane wobec całego sojuszu, MC 334/1. Zasady i polityka NATO odnośnie wsparcia ze strony państwa goszczącego z 7 marca 1994 roku nakłada na państwo goszczące stosowane zadania w tym zakresie¹⁶.

Wykonanie działań HNS wymaga od Polski podjęcia sprecyzowanego trudu organizacyjnego, dążącego do stworzenia swojego narodowego modelu kierowania HNS, wspieranego przez polskie podstawy formalno-prawne. Model, który współdziała z potrzebami i możliwościami narodowymi, a jednocześnie jest zdolny do działania ze wspieranymi wojskami sojuszniczymi zgodnie z procedurami NATO.

WNIOSKI

Wsparcie państwa-gospodarza jest ważnym aspektem w trakcie prowadzenia operacji przez siły Sojuszu. Jego głównym celem jest realizacja zadań w zakresie logistyki przy jak najmniejszym nakładzie środków. Skuteczne wykorzystanie HNS może znacznie wpłynąć na powodzenie realizacji zadań. HNS korzysta ze

¹⁴ Obrona przed bronią masowego rażenia.

¹⁵ W. Molek, *Aspekty prawne realizacji zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza (HNS) w systemie obronnym RP*, MON, slajd5, Białowieża 2006.

¹⁶ MC 334/1 NATO, *Principles and Policies for Host Nation Support Planning*, s. 13c.

środków cywilnych i wojskowych w czasie pokoju, kryzysu czy konfliktu. Do współpracy włączają się również organizacje rządowe i pozarządowe, które znajdują się na obszarze kraju.

HNS przewiduje zaopatrzenie przybywającym wojskom wsparcia oraz realizację przedsięwzięć ułatwiających im działania w ramach obowiązujących porozumień. Ułatwia wprowadzenie sił w rejon operacji poprzez zapewnienie odpowiedniego przyjęcia, przebywania i wsparcia do dalszych działań. Winno to obejmować nie tylko usługi, zaopatrzenie oraz infrastrukturę, ale także dostarczenie sojusznikom informacji, zapewnienie bezpieczeństwa, poparcia społecznego oraz swobody działania.

HNS jest ważnym elementem ograniczonych możliwości przebywających wojsk i jest oferowane przez państwo-gospodarza w jak najszerszym zakresie, w oparciu o prawo narodowe gospodarza, z włączeniem jego narodowych możliwości i priorytetów.

Wielonarodowe siły wymagają zaangażowania NATO, jego dowódców w tworzenie wymagań dotyczących wsparcia państwa-gospodarza, a także wsparcia w negocjacjach i koordynowania odpowiednich umów HNS. Coraz bardziej zróżnicowany charakter wdrażania oznacza, że planowanie systemu HNS musi opierać się na bardziej ogólnym podejściu niż w przeszłości.

BIBLIOGRAFIA

- [1] *CIMIC w siłach powietrznych RP*, 4.23.1.0, AON, Warszawa 2002.
- [2] Filpiak S., *Współpraca cywilno-wojskowa w ramach wsparcia wojsk sojuszu ze strony państwa-gospodarza*, [w:] *Współpraca cywilno-wojskowa*, konferencja naukowa Departamentu Społeczno-Wychowawczego MON, 23 marca 1999, MON, Warszawa 1999.
- [3] *Obrona cywilna (niemilitarna) w obronie narodowej III RP*, red. W. Kilter, AON, Warszawa 2001.
- [4] *Obrona narodowa w tworzeniu bezpieczeństwa III RP*, red. R. Jakubczak, Bellona, Warszawa 2003.
- [5] Szafran H., *Relacje cywilno-wojskowe wynikające z obowiązków państwa gospodarza*, „Wiedza Obronna”, 2001, nr 3.
- [6] *Ustrój administracji publicznej*, PWN, Warszawa 2000.
- [7] *Współpraca cywilno-wojskowa Polska — NATO*, cz. I, AON, Warszawa 1999.
- [8] *Współpraca cywilno-wojskowa Polska — NATO*, cz. II, AON, Warszawa 1999.
- [9] *Współpraca cywilno-wojskowa*, konferencja naukowa Departamentu Społeczno-Wychowawczego MON, 23 marca 1999, Załącznik 40, MON, Warszawa 1999.

Akty prawne

- [1] ALP-12 — Guidance for the Planning and Preparation of Host Nation Support Agreements/ Arrangements.
- [2] Decyzja Nr 52 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 marca 2003 w sprawie organizacji systemu wsparcia wojsk sojusznicznych przebywających na terytorium RP lub przemieszczających się przez to terytorium oraz wsparcia wojsk własnych wysyłanych poza terytorium kraju.
- [3] Decyzja Nr 531/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie funkcjonowania w resorcie obrony narodowej systemu realizacji zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza oraz państwa wysyłającego.
- [4] MC 334/1 NATO Principles and Policies for Host Nation Support (HNS Planning).
- [5] Oświadczenie Rządowe z dnia 29 grudnia 1999 r. w sprawie ratyfikacji Protokołu dotyczącego statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r., DzU, 2000, Nr 64, poz. 747, *Ratyfikacja Protokołu Paryskiego*.
- [6] Protokół dotyczący statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzony w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r., DzU, 2000, Nr 64, poz. 746, *Protokół Paryski*.
- [7] Protokół ustaleń Nr 28/2001 posiedzenia Rady Ministrów w dniach 17 i 18 lipca 2001.
- [8] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie świadczeń na rzecz obrony, DzU, Nr 18, poz. 168.
- [9] Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 listopada 2000 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu zakwaterowania wojsk obcych i ich personelu cywilnego, przebywających na terytorium RP, DzU, Nr 107, poz. 1137.
- [10] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 2001 r. w sprawie zasad finansowania zadań realizowanych w ramach międzynarodowej współpracy z zakresu wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa państwa, wynikających z umów i porozumień, DzU, 2001, Nr 4, poz. 31.
- [11] Strategia Bezpieczeństwa RP przyjęta na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 4 stycznia 2001 r.
- [12] Umowa między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich Sił Zbrojnych, sporządzona w Londynie 19 czerwca 1951 r., DzU, 2000, Nr 21, poz. 257, *SOFA NATO*.
- [13] Ustawa z 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium, DzU, Nr 93, poz. 1063.

- [14] Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, DzU, 1998, Nr 262, poz. 1117.
- [15] Ustawa z dnia 18 marca 1999 r. o ratyfikacji protokołu dotyczącego statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r., DzU, 1999, Nr 32, poz. 305.
- [16] Ustawa z dnia 18 marca 1999 r. o ratyfikacji Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r., DzU, 1999, Nr 13, poz. 111.
- [17] Ustawa z dnia 18 marca 1999 r. o ratyfikacji umowy między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącego statusu ich Sił Zbrojnych, sporządzona w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r., DzU, 1999, Nr 32, poz. 303.
- [18] Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6, ust. 1, pkt 2, DzU, 2002, Nr 21, poz. 205 z późn. zm.
- [19] Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, DzU, 2002, Nr 7, poz. 58.

Źródła elektroniczne

- [1] <http://www.nato.int/docu/other/pl/handbook.pdf>
- [2] <http://wzk.poznan.uw.gov.pl/?q=node/121>
- [3] http://www.warmia.mazury.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=1315&Itemid=617
- [4] http://www.stirw.wp.mil.pl/tr_ladowy_pliki/doce/dd_4_4_12_2/Zalaczniki%20do%20doktryny%20z%2005.01.pdf

NATIONAL ASPECTS OF HOST NATION SUPPORT

ABSTRACT

The paper presents main aim of activities concerned with logistical part of Host Nation Support. The issues discussed are connected with direct presence of allied troops on the host country territory, bilateral and multilateral agreements and the scope of co-operation at the administrative level.

Keywords:

Host Nation Support, support, logistical support, agreements, sending country, receiving country, planning.

Recenzent kmdr dr hab. Krzysztof Rokiciński, prof. AMW